

УДК 616.31-057.87:371.261:621.38:378.147:336.77

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

О. О. Фастовець, Р. А. Котелевський

ДЗ “Дніпропетровська медична академія МОЗ України”

INTRODUCTION OF ELECTRONIC ACCOUNT OF CURRENT PROGRESS IN STUDIES IN CONTEXT OF REQUIREMENTS OF BOLOGNA PROCESS

O. O. Fastovets, R. A. Kotelevskyi

SI “Dnipropetrovsk Medical Academy of MPH of Ukraine”

Стаття присвячена проблемам оптимізації впровадження кредитно-модульної системи в навчальний процес на кафедрі ортопедичної стоматології. Зокрема, приділена увага електронному обліку поточної успішності як формі управління та контролю навчального процесу, а також як засобу забезпечення системності, мотивації студентів до підвищення якості навчання та елементу змагальності і рейтингової об'єктивізації оцінювання знань.

The article is devoted to the problems of optimization of the credit-transfer system in the educational process at the Department of Prosthetic Dentistry. In particular, attention is paid to electronic accounting of current progress in studies as a form of management and control of the educational process, and also as means of ensuring consistency, motivation of students to improve the quality of learning and element of competition and rating objectification of knowledge assessment.

Вступ. Підготовка кваліфікованого лікаря-стоматолога є основною задачею профільних кафедр вищого навчального медичного закладу. Відповідно, створення умов належного викладання ортопедичної стоматології в комплексі інших стоматологічних дисциплін спрямоване на забезпечення гідного професійного рівня майбутнього випускника [1].

У свою чергу, впровадження кредитно-модульної системи у вищу стоматологічну освіту має за мету оптимізувати навчальний процес, зокрема за рахунок зміни оціночного вектора у контролі знань з існуючих об'ємних показників (оцінки за даними заліків та іспитів) до управління та повсякчасного контролю якості навчання на кожному практичному занятті [2].

Складності, які виникають, пов'язані з тим, що кредитно-модульна система навчання розрахована на професійно-орієнтованих і мотивованих людей з середньою спеціальною або неповною вищою загальною освітою, які хочуть вчитися медицини і знають, як це робити. На жаль, наші студенти – це випускники шкіл, ліцеїв або ж медичних коледжів (незначний відсоток), які обрали спеціальність стоматолога, орієнтуючись переважно на її престижність, в кращому випадку за сімейними традиціями. Низька мотивація студентів до набуття знань не сприяє активації їх освітньої діяльності. До того ж, відсутність пере-

відних іспитів з дисциплін знижує відповідальність за вивчення та засвоєння предмета в цілому. Борги, які накопичуються протягом навчання, з'являються “раптово” та, зрозуміло, складають велику проблему для відпрацювання.

У даній публікації ми пропонуємо розв'язання проблеми, що виникла, завдяки забезпеченню прозорості поточного контролю шляхом застосування електронного ресурсу обліку поточної успішності, який, на наш погляд, сприяє системності, мотивації студентів до підвищення якості навчання та внесе елемент змагальності і рейтингової об'єктивізації оцінювання знань.

Основна частина. Кредитно-модульна система – це великий обсяг цифрової інформації з оцінювання різних видів навчальної діяльності, яку необхідно донести до відома студентів та осіб, що зацікавлені, наприклад, співробітників деканату. Використання електронного ресурсу, так званого “electronic journal”, на основі сучасних мережевих технологій SkyDrive, iCloud, GoogleDocsets., дозволяє здійснювати моніторинг успішності студентів у режимі реального часу.

Подібний електронний облік, на наш погляд, є найбільш адекватною та сучасною реалізацією модульно-рейтингової системи навчання в плані оцінювання якості підготовки, що пов'язуємо із наступним.

© О. О. Фастовець, Р. А. Котелевський

По-перше, контроль за об'єктивністю інформації та обсягом засвоєння навчальної програми здійснює сам студент, що цілком відповідає головній zasadі Болонської системи про студентоцентрованість.

По-друге, принципіальним у кредитно-модульній системі є те, що програма дисципліни структурується на змістові модулі. Інформація про їх проходження, мається на увазі наявність пропущених занять, якісна успішність, заборгованість, зберігає свою актуальність до закінчення навчання. Традиційно для її з'ясування виникає потреба "піднімати журнали", що потребує певних працездат та спеціального персоналу на кафедрі. При наявності електронного журналу подібні дані завжди доступні за потребою.

По-третє, електронна форма ведення документації допомагає у вирішенні проблеми необхідності проведення модульного оцінювання одночасно, в рамках розкладу, у великого масиву студентів, і, як не прикро, неодноразово. Підсумкова оцінка за модульний контроль, хоча і складна, оскільки включає результати тестування, письмові відповіді та оцінку практичної навички, сприяє об'єктивності оцінювання. Оперативне її донесення студентській аудиторії можливе лише з використанням електронного ресурсу.

По-четверте, провідною складовою навчального процесу згідно з Болонською декларацією є самостійна робота студента, яка повинна мати конкретні змістові характеристики, контролюватися, перевірятися й оцінюватися. Це означає, що в системі загальної діагностики знань важливого значення набуває поточна робота і поточне оцінювання, на оптимізацію якої і спрямований представлений моніторинг у режимі *in real time*. До уваги слід приймати і застосування різноманітних шкал оцінювання, які мають велику кількість діапазонів, а отже, різновидів оцінок.

По-п'яте, використання електронного журналу сприяє формуванню динамічного рейтингу протягом усього навчання, а не на кінцевому його етапі. Подібна стратегія вносить елемент змагальності, що мотивує студентів до підвищення якості навчання.

По-шосте, з'являється можливість оцінки об'єктивності оцінювання знань із залученням статистичних методів. Мова йде про порівняння отриманих даних із закономірністю розподілу масиву студентів за оцінками (рис. 1) [3].

По-сьоме, перевага, яка зрозуміла лише нашому менталітету, електронний журнал дозволить контролювати якість навчання та відвідування студентами практичних занять батьками та деканатом, що дозволить уникнути щомісячних кафедральних доповідних та рапортчик старост груп.

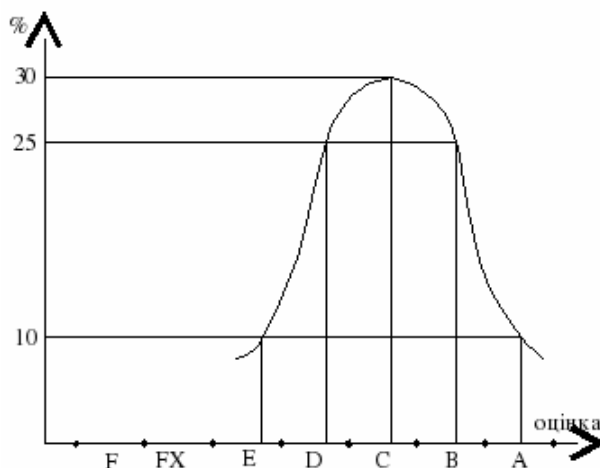

Рис. 1. Узагальнена крива Гауса нормального розподілу студентів, які зазвичай досягають відповідної оцінки за шкалою оцінювання ЕКТС (ECTS):

- A – ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок;
- B – ДОБРЕ – в цілому правильна робота з певною кількістю грубих помилок;
- C – ЗАДОВІЛЬНО – взагалі непогано, але зі значною кількістю недоліків;
- E – ДОСТАТНЬО – виконання роботи задовольняє мінімальні критерії;
- FX – НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік;
- F – НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота.

Поруч із зазначеними перевагами, ми зіткнулися із суперечливими питаннями, зокрема, про етичність розповсюдження рейтингової інформації. Окрім того, узгодженими повинні бути права доступу, тобто право про внесення та зміну інформації на кожному модулі має відповідальний викладач. В цілому, догляд за електронним журналом, правильністю його ведення повинен здійснювати завуч та завідувач кафедри.

Недоліки, які має будь-яка інноваційна технологія, ми пов'язуємо зі складністю створення та налаштування сервісів, необхідністю відповідної кваліфікації користувачів, а також необхідністю дотримання суворої дисципліни як студентами, так і викладачами.

Висновок. На зміну формальним, спрощеним методам діагностики знань приходять комплексні системи, які водночас забезпечують і об'єктивність оцінювання знань студентів, і їх мотивацію до плідної роботи упродовж всього періоду навчання. Незважаючи на певні складнощі щодо впровадження, введення електронної системи обліку успішності необхідне, тому що допомагає оптимізації впровадження Болонської системи.

Поруч з тим, доки діє принцип “рейтинг заради рейтингу”, існування складного моніторингу себе не виправдовує. Система буде працювати, коли з’являться реальні кінцеві стимули заохочення, зокрема при розподілі на роботу. Нагадаємо, що один з головних по-

стутатів Європейської кредитно-модульної трансферної системи – поєднання освітніх програм з метою зіставлення рівня навчання на різних етапах у різних навчальних закладах [4].

Література

1. О целесообразности кредитно-модульной организации учебного процесса в системе высшего стоматологического образования / Ю. В. Думанский, А. Н. Талалаенко, А. А. Удод [и др.] // Український стоматологічний альманах. – 2011. – № 4. – С. 110–115.

2. Удод А. А. Болонский процесс и стоматологическое образование в Украине: проблемы и перспективы / А. А. Удод, Л. И. Косарева, М. Б. Первак // Вісник стоматоло-

логії. – 2006. – № 1(51). – С. 112–115.

3. Пидаев А. В. Болонский процесс в Европе / А. В. Пидаев, В. Г. Передерий. – Одесса : Одесский государственный медицинский университет, 2004. – 192 с.

4. Мусин Н. М. Болонский процесс и стоматология в России / Н. М. Мусин, Л. В. Мусина. – М. : МЕДпресс-информ, 2005. – 112 с.